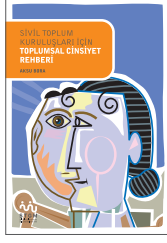

“Köylüyüz biz diriiz, Anadolu eriyiz”

Denizli Çivril Bozdağlılar Kültür ve Dayanışma Derneği, dördüncü Bozdağlılar Şenliği'ni kutladı.

Bugün toplumsal cinsiyet anaakımlaştırması için ne yaptın?

STGM tüm çalışmalarını toplumsal cinsiyet eşitliği gözeterek yapmak için bir strateji hazırladı.

Hayvan hakları aktivisti Yalçın Ergüdoğan:

“Doğanın ve hayvanların ne kendini savunacak ‘avukatları’, ne çıkarlarını koruyacak ‘sendikaları’, ne de ‘oy hakları’ var...”

Siviliz

Ağustos 2008 • Sayı 14

ISSN 1306-5297

AB Komisyonu tarafından desteklenen ve STGM tarafından yürütülen Türkiye'de Sivil Toplumun Gelişiminin ve Sivil Diyalogun Desteklenmesi Projesi bültenidir, iki ayda bir yayımlanır.

Hayata dair

Eğilip bir avuç toprak alın elinize. Sizce ne var içinde? Kara, katı ve kuru bir kütle olarak gördüğünüz o bir avuç toprak, kendince minyatür bir dünya aslında. Karıncaları, solucanları, mantarları, bakterileri, çürümekte olan organik maddeleri, havası, suyu, ürettiği enerjisi ve tüm bunların işbirlikleri, etkileşimleriyle dönen bir koskoca hayat var o küçük toprak parçasının içinde.

Var bir bildikleri elbet, boşuna “toprak ana” dememiş eskiler ona. O ki, yaprağı da, çiçeği de, suyu da, rüzgârı da, hiç tanımadığı insanları da, hepsini kavrayıp kapsayıveriyor. Bir oluyor onlarla. Biz buna aramızda kısaca “hayat” diyoruz.

Hayatın kapsayıcı ve kavrayıcı olabilmesi için neredeyse tek bir koşulu var; onu var eden tüm unsurların sağlıklı bir şekilde, “birlikte” var olabilmeleri. Bizim de sorunumuz zaten bu birliktelik noktasında başlamıyor mu? Hayatı diğer unsurlarla paylaşarak yaşamak değil de onları kullanmak, sahip olmak istiyoruz. Suyu da, havayı da, solucanları da, karıncaları da, mantarları da, nihayetinde birbirimizi de kullanarak, tüketerek ve aklımıza estiğince değiştirip, dönüştürerek daha iyi bir hayat içinde var olabileceğimizi sanıyoruz. Bütünü bir türlü göremediğimiz için, parçalar üzerinde enerjimizi tüketmeye bayılıyor. Birlikte paylaşılacak hayatın bir parçası olma niyetini çoktan terk etmiş insanlara “hak nedir?” anlatıyoruz.

Yüzlerce, kimi kez binlerce yılda oluşmuş bu bir avuç toprak içindeki hayatı, bir dakikada yok etmek çok kolay. Biraz sıkıştırıp, biraz kimyasal maddelerle karıştırdık mı alın size kara, kuru, katı ve cansız bir kütle. “Topraksız koşullarda domates yetiştirdik, aman da ne iyi ettik” diye kendimizi ne kadar kandırabileceğiz? Optik kablolar içindeki ışık huzmelerinde kendimizi yetiştirip, klavyeler üzerinde serpilip, rakamlarla büyümekten nasıl vazgeçip, hayatı görebileceğiz?

Size de bir şeyler eksikmiş gibi gelmiyor mu?

Okuyarak, izleyerek ve dinleyerek tanıyabileceğimizi sandığımız “hayat” ile aramızda ciddi bir bağlantı sorunu var sanki. Belki de önce tanışmak gerekiyor. Hayvanlarla, insanlarla, bitkilerle, suyla, toprakla... Sonra da birlikte, bütünü, hayatı, birlikte var olmayı savunmak için bir araya gelmek.

Bu yayının içeriğinden yalnızca STGM sorumlu olup, hiçbir şekilde Avrupa Birliği'nin görüşlerini yansıttığı olarak algılanmamalıdır.

Engellenmeye Hayır!

Eskişehir'de ve ülke genelinde lezbiyen, gey, biseksüel, travesti ve transeksüel (LGBTT) bireylerin insan haklarının kazanılması, korunması yönünde çalışmalarını sürdüren MorEl'in "Engellenmeye Hayır" kampanyası hedefine ulaştı. STGM, farkındalık yaratmak ve görünürlüğünü artırmak için

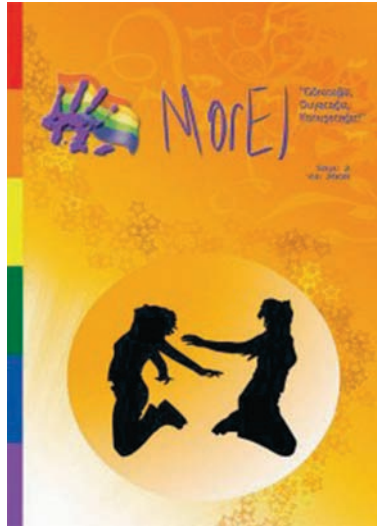
fanzin çıkartan MorEl'in kampanyasına basın masraflarını üstlenerek destek oluyor. Ocak 2008'de başlayan ve bir yıl sürecek olan kampanya cinsel yönelim ve cinsiyet kimliği nedeniyle ayrımcılıkla karşı karşıya kalanların insan haklarının kazanılması ve korunmasını hedefliyor. Kampanyanın ayrıntılarıyla ilgili Mor El üyeleriyle kısa bir söyleşi yaptık.

MorEl "Engellenmeye Hayır!" kampanyasıyla neleri hedefliyordu?

Eskişehir Anadolu Üniversitesi'nin tüm fakülte ve bölümlerinde gey, lezbiyen, biseksüel, travesti ve transeksüel kelimelerinin İnternet'te aranması ya da bu kelimeleri içeren her türlü siteye erişim engelleniyordu. LGBTT bireylerin ifade, haber alma ve iletişim özgürlüklerinin ihlal edilmesine karşı MorEl Eskişehir LGBTT Oluşumu olarak "Engellenmeye Hayır!" kampanyasını başlattık.

Kampanyanız nasıl sonuç verdi?

Kampanyamız kısa zamanda büyüdü ve duyuruları, haberleri çeşitli basın organlarında yer aldı. Kaos GL ve Lambda İstanbul dernekleri de bilgi edinme haklarını kullanıp üniversiteye başvuruda bulunarak kampanyaya destek oldular. Ayrıca Türkiye'nin çeşitli yerlerinden birçok kişi üniversiteye "Engeller Kaldırılсын!" dilekçeleri gönderdi. On beş gün gibi kısa bir sürede kampanyamız hedefine ulaştı. Anadolu Üniversitesi konuyla ilgili herhangi bir açıklama yapmadı, ancak üniversitede internet erişiminde artık engel yok! Ayrıca yaptığımız bu kampanya, ABD'nin her yıl düzenli olarak hazırladığı insan hakları raporunda da yer aldı.

Kampanya yapmak isteyen benzeri derneklere ne gibi önerileriniz olur?

Bizim gerçekleştirdiğimiz bu kampanya küçük çaplı idi ama öngöremediğimiz ve sevindirici bir şekilde büyüdü ve sonuç verdi. Dernekler çoğu zaman kampanyanın sonucuna odaklanıp süreci iyi göremeyebiliyor ya da en baştan "sonuç getirmez" diyerek kampanya yapmaktan vazgeçebiliyor. Bizce mücadeleye olan inancın daimi olması kampanyayı başarıya götüren en önemli etken.

Fanzine www.mor-el.org adresinden ulaşabilirsiniz.

Göç-Der'lere destek veriyoruz

Göç Haftası nedeniyle Diyarbakır Göç-Der tarafından 15-22 Haziran tarihleri arasında bir dizi etkinlik düzenlendi. Etkinliklerin temel amacı milyonlarca insanın zorunlu göç nedeniyle yaşadıkları zorlukları gündeme getirmek, günümüze kadar süregelen zorunlu göçün neden ve sonuçlarını ortaya koyarak, zorunlu göç mağdurlarının geriye dönüşlerinin önünü açmayı sağlamaktır. Etkinlikler kapsamında 1994 yılında boşaltılan Diyarbakır İli, Kocaköy ilçesine bağlı Tepecik köyü ziyaret edilerek basın açıklaması yapıldı. Köyde yapılan basın açıklamasını göç sorunlarıyla ilgilenen dernekler adına İstanbul GÖÇ-DER Başkanı Şefika Gürbüz yaptı. Tepecik Köyü ziyaretine başta köy halkı olmak üzere; Göç Platformu bileşenlerini temsilen İstanbul, Akdeniz, Van, Batman, Diyarbakır GÖÇ-DER başkanları, DTP Diyarbakır milletvekili Selahattin Demirtaş, Eğitim-Sen Diyarbakır Şubesi, Kocaköy Belediye Başkanı, İHD Diyarbakır Şubesi, Mazlum-Der Diyarbakır Şubesi, DTP'nin Bağlar, Sur, Yenişehir, Kayapınar ve Kocaköy ilçe örgütleri, TUHAD-DER, Belediye-İş Sendikası, STGM ve diğer STK temsilcileri katıldılar. Ziyaret edilen Kocaköy'e bağlı Tepecik Köyü 17 Aralık 1992 tarihinde zorla boşaltıldı. Genellikle hayvancılık ve tarımla uğraşan Tepecik Köyü ekonomik olarak gelişmiş ve mezralar hariç yaklaşık 80 haneden oluşan bir köydü. Şu anda köye 25 civarında aile dönüş yaptı. Tepecik Köyü halkı, 2005 yılında yaptığı tazminat başvurularının sonuçlanmasını bekliyor.

Bugün toplumsal cinsiyet anaakımlaştırması için ne yaptın?

STGM, yürütmekte olduğu proje kapsamında, yapacağı tüm çalışmalarda toplumsal cinsiyet duyarlılığını güçlendirmek üzere toplumsal cinsiyet uzmanı İlknur Üstün'ün yardımıyla bir toplumsal cinsiyet anaakımlaştırma stratejisi hazırladı. Kurulduğu günden bu yana toplumsal cinsiyet eşitliğini ana temalarından biri olarak belirleyen STGM'nin 2007 Ağustos ayından bu yana yaptığı faaliyetler ve verdiği hizmetler bu stratejiye göre İlknur Üstün tarafından biçimleniyor, denetleniyor. Merkez ofis ve yerel destek merkezlerinde yürütülen eğitim çalışmaları, ağ toplantıları, iletişim çalışmaları, üretilen görsel malzemeler ve belgeler, çalışan, danışman ve eğitimcilerin kullandıkları dil toplumsal cinsiyet eşitliği açısından gözden geçiriliyor. Yıl sonunda STGM'nin toplumsal cinsiyet karnesi ortaya çıkmış olacak ve sizlerle de paylaşacağız. Bu yıl içerisinde yayımladığımız STK'lar İçin Toplumsal Cinsiyet Rehberi'nin yanı sıra bu karneyi de bir rapor olarak kitaplaştıracağız. Dileğimiz, özellikle katılımcı demokrasiyi uyguladığı iddiasıyla çalışma yürüten tüm kuruluşların kendine bir de bu gözlükle bakması.

Adıyaman GAP Görmeyenler Derneği'nden Engelsiz Yaşam Projesi

GAP Görmeyenler Derneği, Avrupa Birliği tarafından desteklenen Engelsiz Yaşam Projesi kapsamında görme engelli vatandaşların hayatlarını kolaylaştırmaya yönelik fiziksel çevre düzenlemeleri yapıyor, eğitim ve sosyal etkinlikler düzenliyor.

Proje kapsamında 80 saatlik beyaz baston ve bağımsız hareket eğitimi alan görme engelliler trafik akışının yoğun olduğu noktalarda karşıdan karşıya geçerek şehir merkezinde gezdi. Teorik dersler süresince öğrendiklerini pratikte uygulayarak bağımsız hareket kabiliyetlerini sınadılar. Kent merkezinde görme engellilere uygun fiziki çevre düzenlemesi yapıldı.

Dernek tarafından uygulanan proje kapsamında görme engellilere yönelik yapılan eğitim çalışmalarında ise İngilizce, bağlama, Braille alfabeti kursu veriliyor. Sosyal etkinlik kurslarında ise, empati uygulaması ve engelli hakları ile ilgili kitapçık ve CD yardımıyla çeşitli çalışmalar yapılıyor.

Gençler doğa için eylemde

Gaziantep Doğa Koruma Derneği tarafından hazırlanarak AB Eğitim ve Gençlik Merkezi Programları Başkanlığı'na (Türk Ulusal Ajansı) sunulan "Gençler Doğa İçin Eylemde" projesi 1 Mart 2008 tarihinde başladı.

Atık kağıtların geri kazanımının yaygınlaştırılmasını amaçlayan proje kapsamında, atık kağıt toplama kutusu yaptırılarak okullara, kamu

kurumlarına ve işyerlerine dağıtılıyor ve biriken atıklar belli aralıklarla toplanarak geri dönüşüm tesislerine gönderiliyor.

Şehitkamil Belediyesi, Gaziantep İl Millî Eğitim Müdürlüğü, Çevre ve Orman İl Müdürlüğü, Kızılırmak Geri Dönüşüm Tesisi ve Çayırbaşısı Vip Turizm tarafından desteklenen proje kapsamında, orman içi temizlik faaliyeti gerçekleştirildi. Atık toplayan gençlere Doğa Koruma Derneği üyeleri ve ev hanımları da destek verdi. Proje ekibi tarafından Gençler Doğa İçin Eylemde projesi ve geri kazanım konularında bilgilendirilen katılımcılar cam, plastik, kağıt, karton ve metalden oluşan toplam 40 kg atık topladılar.

Anne Çocuk Eğitim Vakfı (AÇEV) proje tanıtımı yaptı

AÇEV Adana ilinde uygulanan Avrupa Birliği destekli Kadın Hakları İçin Okuma Yazma: Kadının Siyasi ve Sivil Hakları İçin Güçlendirilmesi Eğitimi Projesi'ni sivil toplum kuruluşları temsilcileri ile paylaştı. Toplantının organizasyonunu ve ev sahipliğini STGM Adana Yerel Destek Merkezi yaptı. Anne Çocuk Eğitim Vakfı (AÇEV), 15 yıldan bu yana erken çocukluk ve yetişkin eğitimi alanında ihtiyacı olan kişilere destek vermek amacıyla ülke genelinde eğitim programları uyguluyor. Çeşitli illerde okuma yazma bilmeyen kadınlara yönelik Kadın Destek ve İşlevsel Yetişkin Okuryazarlığı Programı ile herhangi bir nedenle okula gidememiş, okuma yazma bilmeyen kişilere bu beceriyi kazandırmayı hedefleyen çalışmalar yürütüyor.

Tüm çalışmalarını işbirlikleriyle yürüten AÇEV, gerek lojistik gerekse insan kaynağı konusunda yapılan çeşitli katkılarla yaygınlaşmaya çalışıyor. Proje deneyim toplantısına katılan AÇEV temsilcileri Meltem Cantürk, Özlem Şahan, AÇEV Adana saha sorumluları Hatice Çam ve Durdu Yalım, yaygınlaşma ve daha fazla ihtiyaç sahibine ulaşma açısından önemli bir çalışma olan projelerini tanıttılar. AÇEV'i ve çalışmalarını tanıtırak proje hedef ve uygulamaları hakkında katılımcılara bilgi veren Özlem Şahan soruları da yanıtladı.

DASP ve STGM Adana, Adana Vali Yardımcı'sını ziyaret etti

Doğu Akdeniz Sivil Toplum Platformu (DASP) yürütme kurulu üyeleri ve STGM Adana Yerel Destek Merkezi bir araya gelerek, Toplumla İlişkiler Bürosu, AB ile İlgili İş ve İşlemler, Çukurova Kalkınma Ajansı gibi kuruluşlardan sorumlu Adana Vali Yardımcısı Fikret Deniz'i ziyaret etti. DASP Yürütme Kurulu üyelerinin kendilerini tanıtmaları ile başlayan görüşmede platformun kuruluş amacı ve STK festivali gibi yapılması planlanan faaliyetler vali yardımcısı ile paylaşıldı. Karşılıklı olarak işbirliği temelinde fikir birliğine varılan görüşme sonunda, Adana Vali Yardımcısı Fikret Deniz, STGM Adana YDM işbirliğiyle STK'lara ziyaret talebinde bulundu.

DESSEP'ten Denizli Valisi Yavuz Erkmen'e ziyaret

Denizli Sivil Toplum Kuruluşları Gelişme Platformu (DESSEP) Denizli Valisi Yavuz Erkmen'e tanışma ziyaretinde bulundu. Toplantıya DESSEP üyesi CSA Eğitim ve Kültür Vakfı, Denizli İş ve Meslek Kadınları Derneği, PERYÖN Ege Şubesi, FUNİKA Vakfı, AİDS ile Mücadele Derneği Denizli Şubesi, Girişimci Kadınların Desteklenmesi Derneği ve Kadın ve Çevre Derneği temsilcileri katıldı. DESSEP – STGM Denizli Yerel Destek Merkezi Koordinatörü Gökhan Kılınc'ın da katıldığı ziyarette DESSEP Koordinatörü Diler Aslan, DESSEP' in kuruluş amaçları ve çalışmaları ile ilgili bilgi aktardı. Vali Yavuz Erkmen, Denizli sorunlarının çözümüne yönelik olarak STK'larla işbirliğine önem verdiklerini vurguladı.

Uşak için birlikte düşünüyoruz

Uşak İli Kalkınma Vakfı tarafından 17 Temmuz'da Uşak Atatürk Kültür Merkezi'nde "Uşak için birlikte düşünmek" konulu bir toplantı düzenlendi. Toplantıya sivil toplum kuruluşlarının yanı sıra Uşak Valisi Kayhan Kavas,

AKP Uşak Milletvekili Mustafa Çetin, üniversite temsilcileri, kamu kurum ve kuruluşları, meslek örgütleri, Sivil Toplum Geliştirme Merkezi, DESSEP - STGM Denizli Yerel Destek Merkezi katıldı. Konuşmasında sivil toplum kuruluşlarının

kamudan bağımsız olmaları gerektiğini belirten Uşak Milletvekili Mustafa Çetin'in ardından söz alan Uşak Valisi Kayhan Kavas ise Uşak'ın sorunlarına ortak çözümler getirme, ortak hareket edebilme anlamında sivil toplum kuruluşları ile birlikte çalışmanın önemini vurguladı. Uşak ili olarak 2002-2007 yılları arasında uygulanan AB destekli beş farklı hibe programı kapsamında toplam bütçesi 1.227,179 Avro olan sekiz projenin finansmanının sağlandığını belirten Avrupa Birliği Genel Sekreterliği (ABGS) AB Uzmanı Bülent Özcan, proje ve hibe kaynaklarıyla ilgili bir sunum yaptı. STGM adına Mert Altıntaş ve DESSEP adına Gökhan Kılınc'ın yaptıkları sunumların ardından toplantı soru ve cevap bölümüyle son buldu.

Denizli Sanayi Odası AB Bilgi Bürosu STK'larla buluştu

Denizli Sanayi Odası (DSO) AB Bilgi Bürosu, DESSEP ve sivil toplum kuruluşları ile 2 Temmuz tarihinde Denizli Yerel Destek Merkezi'nde düzenlenen "2008 Avrupa Kültürler Arası Diyalog Yılı Kapsamında STK'lar" başlıklı toplantıda bir araya geldi. Denizli'de faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşlarını bir araya getirerek hem DSO AB Bilgi Bürosu hakkında bilgi vermek hem de sivil toplum kuruluşları ile işbirliklerinin artmasına yönelik destekte bulunmak amacıyla gerçekleşen toplantıda DESSEP Koordinatörü Diler Aslan DESSEP'i anlatan bir sunum yaptı. DSO AB Bilgi Bürosu Koordinatörü Ayda Koçak'ın büronun faaliyetleri ve Avrupa'da sivil toplum kuruluşları ile ilgili yaptığı sunum sivil toplum kuruluşları tarafından ilgiyle izlendi.

"Köylüyüz biz diriyiz, Anadolu eriyiz"

Orada bir köy var, Denizli'de. Çivril'e bağlı Bozdağ Köyü. 250 haneymiş zamanında, kalmış 60 hane. Gençlerin hepsi göçmüş iş için okumak için. Şimdi köyden göçenler kurdukları dernekle hemşehri kültürünü yaşatarak Bozdağ'ı güzelleştirip geliştirmeye çalışıyorlar. Çivril Bozdağlılar Kültür ve Dayanışma Derneği'nin köyde düzenlediği dördüncü festivali anlatıyor bize köyün yaşlandıramadıklarından Mustafa Ali Amca. "Dernek köye çok şey kazandırdı, ağaç dikiyorlar, yol yaptırıyorlar, Çivril'e gidip elektrik bağlatıyor, köyün ihtiyaçları ile ilgileniyorlar." Dernek bu sene 4. Bozdağlılar Şenliği'ni düzenledi. Şenliğe her geçen sene ilgi artıyor. Dernek web sitesindeki hemşehrilerden onlarca destek mesajı gelmiş. Şenlik için köyün eski taş okulu hazırlanmış, otobüsler tutulmuş, bin kişi toplanmış. Bol etli göveçler, pilavlar hazır edilmiş. Derneğin halk oyunları ekibi yöresel zeybek oyunlarıyla şenliğe renk katarken, gençler halat çekme yarışından, çuval yarışmasına eğlenmişler tüm gün boyunca. "Köyün yaşlılarını davet ettiler şenlikte şiir türkü okumaya" diyor Mustafa Ali Amca ve devam ediyor: "Türkü çığırmaq kolay ancak önemli olan türkülerin manası var, onu okumak mesele. Şiir de okunur konuşma da yapılır ama reklam olmayacak, dernek methetme istemez, köyünü methedersin başka." Hemen başlıyor arkasından 88 yaşındaki Mustafa Ali Amca şiirine: "Köylüyüz biz köylüyüz, diriyiz, Anadolu eriyiz, efendiyiz biz efendi..."

El açtırmayalım, el ele verelim!

Son yirmi senede Diyarbakır'a yönelen zorunlu göçün ve üretimsel anlamda kalkınmamışlığın toplum üzerindeki etkilerini sosyo-ekonomik açıdan araştırmak, raporlamak ve özellikle dezavantajlı grupların (işsizler, kadınlar, çocuklar, engelliler, vb.) durumlarını iyileştirebilecek projeler uygulamak amacıyla Nisan 2006'da kurulan Sarmaşık Derneği "El Açtırmayalım, El Ele Verelim" sloganıyla bir kampanya başlattı. Yaşlılar, engelliler, eşinden ayrılmış ya da eşi ölmüş kişiler ve sürekli tedavi gerektiren hastalar gibi üretim mekanizmalarına dâhil olamayan, iş verile dahi çalışabilecek durumda olmayan kişi ve ailelere gıda desteğinde bulunan Sarmaşık Gıda Bankası'nı 2007 Mayıs ayında kuran Sarmaşık Yoksullukla Mücadele ve Sürdürülebilir Kalkınma Derneği, bugün yaklaşık bin aileye her ay düzenli olarak gıda desteğinde bulunuyor. Kuruluşundan bugüne kadar 13 bin ailenin gıda desteğinden yararlanmak için başvurduğu Gıda Bankası, sosyo-ekonomik anlamda zorluk çeken yurttaşlarımızın temel gıda ihtiyaçlarını çağdaş yöntemlerle karşılamaya çalışıyor. Diyarbakır'da yoksulluğun gelmiş olduğu düzeye dikkat çekmek, toplumsal dayanışmanın geliştirilmesine katkı sunmak ve derneğin yoksullukla mücadele ve sürdürülebilir kalkınma çalışmaları kapsamında yürüttüğü çalışmalara dikkat çekmek ve Sarmaşık Gıda Bankası'na destek sağlamak suretiyle bu projelerden yararlanan aile sayısını artırmak amacıyla uygulanan kampanyayla ilgili bilgiye www.sarmasik.org adresinden ulaşılabilir.

Diyarbakır'da İşkence Görenlerle Dayanışma Günü etkinlikleri

26 Haziran İşkence Görenlerle Dayanışma Günü çerçevesinde Diyarbakır'da bulunan İnsan Hakları Derneği Diyarbakır Şubesi, Türkiye İnsan Hakları Vakfı Diyarbakır Şubesi, Diyarbakır Barosu, Mazlum-Der Diyarbakır Şubesi,

Diyarbakır Tabip Odası ve Sağlık ve Sosyal Hizmet Emekçileri Sendikası (SES) Diyarbakır Şubesi ortak etkinlikler düzenledi. Koşuyolu Parkı'nda yapılan basın açıklamasına bu altı kurumun yanı sıra Uluslararası Af Örgütü Diyarbakır Grubu da

katıldı. Altı kuruluş tarafından bastırılan ve şahısların işkenceye maruz kalmaları durumunda nereye başvurabileceklerini, ne tür haklara sahip olduklarını anlatan broşürler dağıtıldı. Hazırlanan afişler ve billboardlar şehrin çeşitli yerlerine asıldı. Ayrıca, 27 Haziran Cuma akşamı Gün TV'de konuyla ilgili yayınlanan Özel Gündem programına katılım sağlandı.

PiramidLGBTT'den homofobi karşıtı örgütlenme

Diyarbakır'da yaşayan lezbiyen, gey, biseksüel, travesti, transeksüel (LGBTT) bireyler toplumdaki homofobiye karşı mücadele etmek amacıyla 17 Ekim 2007'den bu yana PiramidLGBTT Diyarbakır Oluşumu'nda bir araya geliyor. STGM'den aldıkları uzman desteği ile 18-19 Haziran tarihlerinde STGM Diyarbakır YDM'de iki günlük atölye çalışması yapan PiramidLGBTT; birinci gün ayrımcılık, Türkiye'de LGBTT hareketi ve Kaos GL Derneği'nin örgütlenme süreci konusunda çalışma yürütürken, ikinci gün PiramidLGBTT Diyarbakır Oluşumu'nun ihtiyaç analizi yapılarak gelecek süreçte yapılacak çalışmalar planlandı. Türkiye'de LGBTT hareketi batı illeri merkezli olduğu ve Türkiye'nin geri kalan kesimlerinde yaşayan LGBTT bireyler örgütlü yaşamın dışında kaldığı için PiramidLGBTT Diyarbakır Oluşumu bölge için büyük önem taşıyor. Oluşumun öncelikli hedefi, Diyarbakır ve bölgede yaşayan gey, lezbiyen, biseksüel, travesti ve transeksüel bireylerin uzun yıllar baskı altında tutulan taleplerini bölge ve Türkiye kamuoyuna ulaştırmak. Temel insan hakları çerçevesinde yaşam haklarının garanti altına alınması ve kamuoyunda oluşmuş önyargıları ortadan kaldırmak için örgütlenmeye başlayan oluşumun dernekleşme süreci devam ediyor.

Küresel Isınmaya Karşı Çevre Dostu Üretim Projesi başarıyla sürüyor

Diyarbakır Çevre Gönüllüleri Derneği tarafından yürütülen Küresel Isınmaya Karşı Çevre Dostu Üretim Projesi, Aralık 2007'de başladığı faaliyetlerine devam ediyor. Ağustos ayı içerisinde proje kapsamında, on KOBİ yöneticisi ile Bursa Organize Sanayi Bölgesine iki günlük inceleme gezisi düzenlenecek ve başarılı örnekler yerinde görülerek teorik bilgilerin pekiştirilmesi sağlanacak. Toplam on ay sürecek olan proje AB finansmanı ile destekleniyor. Proje,

imalat sanayinde faaliyet gösteren KOBİ'leri çevrenin korunması ve geliştirilmesi konusunda bilgilendirmekle birlikte, hem çevrenin kirlenmesini önlemeyi hem de üretici firmaların "AB Çevre Politikaları" ve ilgili standartlarda sürdürülebilir üretim yapmalarını sağlamayı amaçlıyor. Bu amaçla, öncelikle KOBİ'lerin her türlü bilgi ve dokümanı temin edebilecekleri bir web sitesi (www.cevgon.org) kuruldu. Ardından AB Çevre Politikası ve standartlar konusunda danışmanlık hizmeti sağlandı ve bir dokümantasyon birimi oluşturuldu. KOBİ'lerin AB standartlarında üretim yapmalarını sağlamak için Diyarbakır merkez olmak üzere Bismil, Ergani ve Silvan ilçelerinde bir dizi bilgilendirme semineri gerçekleştirildi. Diyarbakır il merkezi ve ilçelerde düzenlenen seminere yerel katılımın beklenenin üzerinde gerçekleşmesi benzeri projelerin gelecekte de uygulanmasının yararlı olacağını gösterdi.

Düzelte: Geçtiğimiz sayıda bu sayfada yer alan "Genç adımlarla demokrasiye" başlıklı haberde yanlışlıkla Devlet Planlama Teşkilatı yerine Demokratik Toplum Partisi yazılmıştır. Düzeltir, özür dileriz.

22. Tepreş Şenlikleri kutlandı

Eskişehir Kırım Derneği tarafından geleneksel olarak düzenlenen 22. Tepreş Şenlikleri 8 Haziran'da Karakaya köyünde geniş katılımı ile gerçekleştirildi. 2 Mayıs 2008 tarihinde vefat eden eski yönetim kurulu üyesi Sadık Sarıgüll'ün anısına oynanan futbol maçı ile başlayan program, Kırım Tatarlarının Hıdrellez sonrası kutladıkları bir bahar bayramı olan Tepreş'in anlam ve önemini belirten konuşmalar, çocuk oyunları, halk oyunları ekiplerinin gösterileri ve Mesut Girgin konseriyle devam etti. Kırım'dan gelen misafir sanatçı Edip Bahçesaraylı Kırım'dan yırırlar (türkü, ezgi) sundu. Katılımcılar Tatar kuşak güreşlerinin yapılmasıyla son bulan Tepreş'ten seneye tekrar görüşmek üzere sözleşerek ayrıldılar.

Gençlerin gözüyle gençler ve sivil toplum çalışmaları

Anadolu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Topluma Hizmet Uygulamaları dersi kapsamında ESYO ve STGM Eskişehir Yerel Destek Merkezi ortaklığıyla sürdürülen "Gençlerin Sivil Topluma Katılımı" konulu çalışmanın ikinci dönemi son buldu. 20 öğrencinin katıldığı çalışmanın

ardından STGM Eskişehir Yerel Destek Merkezi'nde bir kutlama yapıldı. İİBF Topluma Hizmet Uygulamaları dersi kapsamında başlatılan çalışmayla, Eylül 2007-Ocak 2008 güz döneminde gençlerin sivil toplum faaliyetlerine katılmalarının önündeki

engeller ve bunların nasıl ortadan kaldırılabileceğine yönelik bir dizi çalıştay gerçekleştirildi. Çalıştayların sonuçları Eskişehir'de faaliyet gösteren STK'larla daha önce paylaşılmıştı. Bahar döneminde ise, Topluma Hizmet Uygulamaları dersini alan 20 öğrenci ile birlikte 500 öğrenci üzerinde bir anket çalışması yapıldı. Üniversite öğrencilerinin STK'lara bakışını, beklentilerini, neler verebileceklerini ortaya koymayı amaçlayan anket çalışması, Anadolu Üniversitesi İstatistik Bölümü öğretim görevlileri tarafından analiz edilerek önümüzdeki dönemde gençleri STK'larına dahil etmeyi düşünen kurum ve kuruluşlarla paylaşılacak.

Ortak paydada buluştuk, şimdi geleceği birlikte kuralım

ESYO (Eskişehir Sivil Yerel Oluşum) tarafından geçen yıl ilki gerçekleştirilen Sivil Toplum Kuruluşları (STK) Festivali'nin ikincisi, farklı faaliyet alanlarından 59 STK'nın katılımıyla 30-31 Mayıs tarihlerinde Hamam yolu'nda gerçekleştirildi. Geçen sene "STK'nı Bul, Gönüllünü Bul", teması ile gerçekleştirilen festival bu sene "Ortak Paydada Buluşalım, Geleceği Birlikte Kuralım" teması ile "örgütlenme ve sivil inisiyatife" dikkat çekti. Festival, 59 STK'ya kendilerini toplumun farklı kesimlerine tanıtmaya, varlıklarını gösterme ve faaliyetleri için yeni gönüllüler kazanma fırsatı tanıdı. Bunun yanı sıra alandaki STK stantlarını ziyaret edenler yetenek ve ilgi alanlarına uygun sivil toplum kuruluşu ile buluştular. Ayrıca festival alanında düzenlenen müzik etkinlikleri ve köy derneklerinin sergilediği gösteriler ile kültür ve gelenekler Eskişehir halkıyla paylaşıldı. Odunpazarı Belediyesi ve STGM'nin desteği ile gerçekleşen festivalde katılımcı örgütler yeni üyeler kaydettiler, faaliyetlerine destek olacak yeni gönüllülere ulaştılar, amaçlarını anlatarak misyonlarının gerçekleşmesine katkı sağladılar, gerçekleştirmeyi planladıkları projeleri önceden tanıtmaya ve halkın fikrini alma olanağına sahip oldular. Hiç bir STK ile teması olmayan kişiler ise, ilk dernek ilişkilerini kurarak, aklındaki "örgüt" ve "sivil toplum" fikrini farklılaştırdı, kendisine ait bir STK ile buluştu, üye oldu ve STK dünyasına ilk adımını attı.

EGEV, STK'lar ve mültecilerle piknikteydi

Eskişehir Gelişim Vakfı (EGEV) tarafından organize edilen geleneksel piknik etkinlikleri bu yıl da devam etti. Pikniklerin 14'üncüsü 15 Haziran Pazar günü Çifteler Sakaryabaşı'nda gerçekleştirildi. Tarihin aynı zamanda 20 Haziran Dünya Mülteci Günü haftasına denk gelmesi nedeniyle geçen yıl olduğu gibi bu kez de pikniğe bir grup mülteci davet edildi. Kırk kişilik bir mülteci grubunun yanı sıra, vakfın düzenlendiği diğer etkinliklere sürekli katılım gösteren üyeler de pikniğin konuydu. Yaklaşık 80 kişinin katılımıyla gerçekleşen piknikte, eğlenceli dakikalar yaşandı. Somali'den Eskişehir'e gelen mültecilerle EGEV üyeleri keyifli oyunlar oynadı. Yağan yağmura aldırmadan ocak başında yemekler yendi, mülteciler hikâyelerini anlattı.

STGM Eğitimleri

Ekim'e kadar kısa bir ara

2007 Aralık ayında başladığımız kapasite geliştirme eğitimlerine sıcakların iyiden iyiye bastırıldığı yaz ayları ile birlikte kısa bir ara veriyoruz. Önümüzdeki Ağustos ve Eylül ayları boyunca eğitimlerimizi tekrar gözden geçireceğiz, sizlerden ve danışmanlarımızdan gelen öneri ve katkılarla 2009 yılı boyunca sürecek eğitimlerimizin daha da başarılı geçmesi için hazırlıklarımızı tamamlayacağız. 2007 Aralık ayından beri Ankara, İstanbul, Denizli, Eskişehir, Ağrı, Kars, Trabzon, Kayseri, Adana, Diyarbakır, İzmir, Bursa, Çanakkale illerinde komşu illerin katılımlarıyla düzenlediğimiz 30'u aşkın eğitimi değerlendirirken siz eğitim katılımcılarımızdan katkılarını bekliyoruz. Eylül ayı içinde STGM kapasite geliştirme ekibi olarak sizlere e-posta ve telefon ile ulaşacak ve eğitimlerden sonra örgütlerinizdeki gelişimi, değişimi bizlere aktarmanızı, eğitimlerimizle ilgili önerilerinizi bir kez daha bizimle paylaşmanızı isteyeceğiz.

Güldünya Bitlis Kadın Derneği'yle iletişim çalışması yaptık

Yerinde kurumsal destek çalışmamız kapsamında Güldünya Bitlis Kadın Derneği'ne iletişim çalışması için gittik. Dernek ofisinde bir araya geldiğimiz dernek üyeleri ile ağırlıklı olarak kişiler arası ve örgüt içi iletişim, konuşma, tartışma ve uzlaşma teknikleri üzerine yoğunlaştık. Ayrıca, iletişim materyallerinin hazırlanması ve kullanımı ile diğer STK'lar, kamu kurumları ve medyayla iletişim konularında da çalışma fırsatı bulduk.

YDM'lerde kapasite geliştirme eğitimleri Ekim ayında başlıyor!

STGM, Ekim ayından itibaren yerel destek merkezlerinin kurulmuş olduğu Adana, Denizli, Diyarbakır ve Eskişehir illerinde kapasite geliştirme eğitimleri düzenleyecek. 2009 Ağustos ayına kadar her YDM'de en az 4 kapasite geliştirme eğitimi organize edeceğiz ve YDM'lerin bulunduğu illere komşu illerdeki STK'ları dörder gün sürecek bu eğitimlere davet edeceğiz.

Ekim ayında başlayacak eğitimler kapsamında kampanyacılık, gönüllü yönetimi, ayrımcılıkla mücadele, proje döngüsü yönetimi, savunuculuk, iletişim, kaynak geliştirme gibi alanlarda eğitimler düzenleyeceğiz.

Bilişim teknolojileri eğitimlerimiz devam ediyor

STGM, Microsoft'un desteği ile düzenlediği bilişim teknolojileri eğitimlerine yerel destek merkezlerinde devam ediyor. Haziran ayı içinde Denizli ve Eskişehir'de başlangıç seviyesinde eğitimlerimizi tamamladık. Bilişim teknolojileri eğitimlerimize de Ekim ayına kadar ara veriyoruz.

“Tabağımızdaki ‘bir hayvan’ olduğunu fark etmeliyiz!”

Yalçın Ergüdoğan (Dünya Yalnız Bizim Değil Platformu)

Bu sayımızda şimdiye kadar hiç yer vermediğimiz bir konuya değinmek istedik: Hayvan Hakları. Tarihte ilk “Hayvanları Koruma Derneği”ni 1825’de İngilizler kuruyor. Daha sonra birçok ülkede kurulan dernek 1931 yılında bir araya gelerek 4 Ekim gününü “Hayvanları Koruma Günü” olarak kabul ediyor. Türkiye’de ise ilk dernek, 1955 tarihinde Ankara’da kuruluyor. 15 Ekim 1978’de ise Paris UNESCO evinde Hayvan Hakları Evrensel Bildirgesi ilan ediliyor. On yıldır yapılan uluslararası hayvan hakları toplantısı ise bu yıl 21-24 Ağustos arasında Viyana’da gerçekleşecek.

Hayvanların insancıl muamele görmelerini sağlayan hayvan hakları tanımlamasına göre, hayvanların tıbbi ve kozmetik deneylerde kullanılması, derisi için öldürülmesi, eğlence için avlanması hak ihlali olarak tanımlanıyor. Eti için hayvan üretmek de kimi hayvan hakları savunucuları tarafından bir hayvan hakkı ihlali olarak nitelendiriliyor. Ergüdoğan’ın başka bir söyleşisinde belirttiğine göre, o hayvanları beslemek için, o kadar çok tahıl tüketiliyor ki. Eğer hepimiz vejetaryen olsaydık dünyada açlık diye bir sorun olmayacağını söylüyorlar. Çünkü, eti için yetiştirilen hayvanlar, verilere göre üretilen mısır ve tahılların yüzde 70’ini tüketiyor. Dünyadaki hayvan sürüleri 8,7 milyar insanın kalori ihtiyacına denk miktarda tahıl tüketiyor. Tahmin edemeyeceğiniz kadar da su. Yani hayvanların özgürleşmesinin insanların özgürleşmesiyle diyalektik bir bütünlük taşıdığını hatırlatıyorlar.

Bu sayımızda söyleştığımız, yaşamının önemli bir bölümünü sol, sosyalist hareketler içinde geçiren Yalçın Ergüdoğan aslında bir gazeteci. 2004 yılından bu yana BirGün Gazetesi’nde hazırladığı Dünya Yalnız Bizim Değil sayfasında hayvan hakları temelli haber ve yazılara yer veriyor. İstanbul Çevre Konseyi, “Türkiye medyasının en özgün tematik sayfası” olarak kabul edilen bu sayfanın kurucusu ve editörü Ergüdoğan’a, “doğa, çevre ve hayvan haklarına” ilişkin “en özgün, nitelikli yayın” ve “en iyi köşe yazarı” ödülü verdi. Ergüdoğan aynı zamanda, www.sesonline.net adresli haber sitesinin genel yayın yönetmenliğini yapıyor. “Yaşam Savunusu” adını verdiği yeni kitabı Eylül ayında Kalkedon Yayınları’ndan çıkacak.

Hayvan severle hayvan hakları savunucusu arasında nasıl bir fark var?

‘Hayvan sever’ ile ‘hayvan hakları savunucularının’ kalın çizgilerle ayırt eden en önemli nokta, hayvan hakları savunucularının tüm hayvan türlerinin ayrımsız hakları ve özgürlüklerini savunması. Bir hayvanın güzel olması, cana yakın olması, sevimliliği gibi ölçütler hayvan hakları savunucularının mücadelesinde belirleyici bir özellik değil. Hayvan hakları savunucuları, hayvanları yiyecek ya da giyim malzemesi, eğlence ya da deney aracı olarak kullanmanın yanlış olduğunu yüksek sesle savunur. “Sanayi tipi üretim” olarak adlandırılan ve en ağır işkence altında bulunan hayvan üreticiliğine karşı çıkar. Sevmek zorunda değilsinizdir. Ama haklarına saygı göstermek zorundasınızdır.

Türkiye hayvan hakları konusunda hangi noktada?

Hak mücadeleleri aslında bir bütün ama ülkemizde böyle algılandığını söyleyemeyiz. Bu çerçeveden bakıldığında hayvan hakları mücadelesi Türkiye’de yeni yeni bir varlık oluşturuyor. Yasal düzenlemeler anlamında Türkiye’de 5199 sayılı “Hayvanları Koruma Yasası” var. Bu yasa yakın zamanda, 2004’te, “AB’ye uyum yasaları” çerçevesinde hazırlandı ve yürürlüğe girdi. Şimdi gelişen hak mücadeleleri ve dipten gelen bir dalga ile yasanın daha işlevli ve yararlı hale getirilmesi için çabalar var. Yasada hayvanlara yönelik kötü muameleyi caydırıcı ceza tedbirler hemen hemen hiç yok. Çoğu para cezası ile geçiştirilmiş. Yani parayı ödeyenin hayvanlara kötü muameleyi yapabileceği gibi bir durum var yasanın genel mantalitesinde. Yasa, belediyelere sokakta yaşamaya terk edilen hayvanları kısırlaştırıp, tedavi ve bakımlarının yapılarak alındıkları yere bırakılmasını öngörse de, belediyeler en kestirme yol olarak toplu öldürme (itlaf) yolunu tercih ediyor. Kimse de yasal anlamda bir şey yapamıyor. Kuduz vakasının görüldüğü tek ülke Türkiye dersek hiç abartmamış oluruz. Çünkü Türkiye yabancı hayatta yapılması gereken çok basit mücadeleyi yapmıyor. 15 Ekim 1978’de Paris UNESCO evinde ilan edilen “Hayvan Hakları Evrensel Bildirgesi” * var. Tüm ülkelerde mevzuatı bildirgedeki genel yaklaşımlara uyumlu haline getirme çabası ana hedef olmalı.

İnsan merkezli yaşam algısının hayvan dünyasına yansımaları nasıl oluyor?

BirGün gazetesinde ve sesonline.net haber portalında yazdığım köşe yazılarında sık sık vurguluyorum. İnsan türü benmerkezci. Kibirli. En “akıllı”, en “zeki” hayvan türü olduğu iddiasında. Aslında hayvan türü olarak bile ifade etmiyor tabii kendisini. Ama ne yapalım ki memeli bir hayvan türü. “En akıllı” olduğunu sanan insan türünün içinden daha akıllı olduğunu iddia edenlerin kurduğu düzenlerin bugün olduğu nokta, “kâr daha fazla kâr” güdüsüyle ancak varlığını sürdürüyor. Bu durum da her şeyin alınıp satılabilir hale dönüştürülmesine neden oluyor. Doğaya da, canlı yaşamına da öyle bakılıyor. Yani “en akıllı”, “en zeki” olduğunu iddia eden “insan türü”, diğer tüm canlılarla birlikte üzerinde yaşadığımız gezegeni yok etme noktasında...

Hayvan haklarına duyarlı olan herkes vejetaryen mi olmalıdır?

Her hayvan hakları savunucusunun “vejetaryen” olması beklenebilir tabii. Vejetaryen olma hali ahlaki bir davranış biçimi. Tabağımızdaki ‘bir hayvan’ olduğunu farkında olmamız gerektiğine inanıyorum.

Dünya Yalnız Bizim Değil Platformu olarak gerçekleştirdiğiniz herhangi bir eylem, etkinlik ya da somut bir çalışma var mı?

Şu anda “Türkiye medyasının en özgün tematik sayfası” olarak kabul edilen ve 2004’ten bu yana BirGün gazetesinde hazırladığım “Dünya Yalnız Bizim Değil” adlı doğa ve hayvan hakları sayfasını yayınlamaya başladıktan sonra aynı adla hak mücadelesine girişmek için Dünya Yalnız Bizim Değil (DYBD) Platformu’nu 8 Temmuz 2004’te kurduk. Gerçekleşen tüm nükleer karşıtı miting ve etkinliklere, küresel ısınmaya dikkat çeken etkinliklere, barış gösterilerine katıldık platform olarak. İzmir’de Çiğli Belediyesi ile birlikte geçtiğimiz Haziran ayında “Dünya Yalnız Bizim Değil” konulu ilköğretim öğrencilerine yönelik şiiir, kompozisyon ve resim yarışmasının düzenlenmesinde etkin rol aldık ve fikri destek verdik. Doğanın ve hayvanların ne kendini savunacak ‘avukatları’, ne çıkarlarını koruyacak ‘sendikaları’, ne de ‘oy hakları’ var. Görev, duyarlı insanlara yani “yaşam savunucularına” düşüyor...

e-posta: dunyalayalnizbizimdegil@yahoo.com

web: <http://www.yahogroups.com/groups/dunyalayalnizbizimdegil>

* Hayvan Hakları Evrensel Bildirgesi’ne

http://www.sesonline.net/php/genel_sayfa.php?KartNo=11287 adresinden ulaşılabilir.

STGMD Yönetim Kurulu

Yönetim Kurulu Başkanı: Levent Korkut
Başkan Yardımcısı: Serpil Sancar
Genel Sekreter: Ayhan Bilgen
Sayman: Feray Salman
Üyeler: Şeyhmus Diken, Uygur Özsesmi, Öyküm Bağcı

Sivil Toplum Geliştirme Merkezi Derneği adına sahibi: Levent Korkut
Sorumlu Yazışçileri Müdürü: Gamze Göker
İllüstrasyonlar: Ferit Avcı

ISSN 1306-5297

Sivil Toplum Geliştirme Merkezi
89.sok. 14/9, 06550 Yıldız Çankaya / Ankara
Tel: (312) 442 42 62 (pbx)
Faks: (312) 442 57 55
e-posta: bilgi@stgm.org.tr
web: www.stgm.org.tr

STGM Adana Yerel Destek Merkezi
Adana İş Geliştirme Merkezi Kocavezir Mahallesi
Kocavezir İş Merkezi Kat: 2 No: 17 Adana
Tel: (322) 365 04 04 Faks: (322) 365 04 11
e-posta: adana@stgm.org.tr
web: <http://adana.stgm.org.tr>

STGM Denizli Yerel Destek Merkezi
Saltak Mah. 1521 Sok.
No: 16 D: 1, 20100 Denizli
Tel: (258) 241 60 11 Faks: (258) 241 50 11
e-posta: denizli@stgm.org.tr
web: <http://denizli.stgm.org.tr>

STGM Diyarbakır Yerel Destek Merkezi
Kurtismailto:paşa 8. Sok.
Memuzin Apt. No: 3 Ofis, Diyarbakır
Tel: (412) 223 05 86 Faks: (412) 223 05 88
e-posta: diyarbakir@stgm.org.tr
web: <http://diyarbakir.stgm.org.tr>

STGM Eskişehir Yerel Destek Merkezi
Deliklikaş Mah. Gürman Sok.
No: 16, 26090 Eskişehir
Tel: (222) 220 40 36 Faks: (222) 220 40 76
e-posta: eskisehir@stgm.org.tr
web: <http://eskisehir.stgm.org.tr>